A°. 1859. N°. 274.

DONDERDAG 17 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Donderdag 17 November.

Zal de Tweede Kamer de spoorweg-voordragten aannemen?

Het tijdstip der beslissing in de gewigtige zaak der spoorwegen nadert. Langdurige beraadslagingen hebben eene eindstemming voorbereid, nadat het vraagstuk buitendien reeds *in* en *buiten* de Kamer meer dan voldoende scheen te zijn toegelicht. De Kamer zal dus kunnen besluiten *en parfaite connaissance de cause.* En als men let op de krachtige afkeuring der regeringsvoordragten door een zoo groot aantal kamerleden, let op de weifelende of slechts gedeeltelijke goedkeuring door andere leden, let op de naar ons oordeel weinig ernstige verdediging door de ministers van financiën en oorlog (die van den minister van binnenl. zaken scheen ons meer *ex imo pectore* te komen), zou dan de gevolgtrekking niet moeten wezen, dat *deze voordragten zullen worden verworpen?* En toch, we durven daarop bijna niet rekenen, omdat wij er overtuigd van zijn, dat door lokaliteitsbelangen te veel eigenbelang is in 't spel gebragt, om niet te vreezen, dat onderscheiden leden over bezwaren, die zij *anders* nog al eens hoog stellen, ditmaal wat *ligt* zullen heenstappen, en zullen goedkeuren, wat zij verre van ten volle goedkeuren. En waarom gelooven wij dat? Wijl.... ja, wijl de regering de lokale belangen zoo behendig heeft weten in 't spel te brengen!!

Wat heeft intusschen de *negendaagsche* diskussie ons nader doen zien? We willen daaromtrent kortelijk enkele opmerkingen zamenvatten.

De spoorwegen zijn noodzakelijk voor *binnen-* en *buitenlandsch* verkeer, voor *nijverheid* en *handel*; bij hunne daarstelling moet men op de te kiezen *rigting* en op de eischen van *defensie-* en *financiewezen* naauwlettend toezien. In hoeverre beantwoorden de regerings-voordragten aan dat alles? We zullen die punten slechts even aanroeren, alleen een schema leveren. Iedere welwillend lezer zal dit zelf wel uitwerken.

De spoorwegen zijn noodzakelijk voor *binnen-* en *buitenlandsch verkeer*, voor *handel* en *nijverheid.*

Voor **binnenlandsch** verkeer! En Amsterdam, dat verreweg de grootste stad is, blijft uitgesloten bij de voordragten; met Amsterdam, geheel Noord-Holland; 's Hage, de residentie en zetel der regering, verkrijgt geene nadere verbinding, en met 's Hage ook Leijden, Gouda en een groot deel van Zuid-Holland niet; met Amsterdam en 's Hage wordt de stad Utrecht geheel op zijde gesteld, en met de stad de geheele provincie! Maar de hoofdstad en de residentiestad ontvangen niets, en dat zijn vooral voor *binnenlandsch* verkeer nog al twee punten, die belangrijk mogen heeten. We willen maar terloops opmerken, hoe men Groningen, Vriesland, Drenthe en Overijssel even als 's Bosch over 't buitenlandsch verkeer vrij groote *omwegen* laat maken, om ze met het hart des lands in gemeenschap te brengen! In één woord, de heer *Elout* had regt, toen hij zeide, dat slechts éene provincie geheel tevreden is, dat is Drenthe.

De regering zegt in hare stukken echter wel de eene keer, dat het *binnenlandsch* verkeer de hoofdzaak is, maar een ander maal, dat men op de aansluiting met het **buitenland** vooral moet acht geven. Daartoe laat de regering zeker den weg van Harlingen naar de Hannoversche grenzen weg; daartoe maakt zij de aansluting met Rheine voor de Noordergewesten min spoedig, voor onze drie groote handelsteden langs een omweg, in plaats van langs den kortsten; daartoe maakt zij in 't zuiden twee rivierovergangen, met éene lijn, door de meest dorre streek des lands, en eene andere (de meest kostbare van alle te vinden lijnen, en waarvan de dure brug over den Moerdijk door den min. van oorlog reeds bij voorbaat wordt gezegd, dat die met kruidkamers moet worden voorzien, om de millioenen bij nadering van een vijand spoedig te kunnen laten in de lucht springen) bijna alleen voor Rotterdam en Dordt;

Maar de **handel** dan, gebiedt die niet, dat de regering voor die beide laatste steden wat doe? Ja, maar als er van belangen van den handel gesproken wordt, is het dan niets, dat Amsterdam over achteruitzetting klaagt? De aanspraken van 's Bosch laten wij thans ter zijde, maar moet Amsterdam worden uitgesloten en miskend, als er van handelsbelangen sprake is, of moet Rotterdam *toevallig bevoordeeld*, Amsterdam met woorden en toezeggingen in slaap gewiegd, en *met opzet benadeeld* worden?

De **nijverheid,** die zal misschien belang hebben bij de daarstelling der regeringslijnen! De heer *v. Hoëvell* heeft het uitnemend doen uitkomen, wat de regering voor de nijverheid gedaan heeft! Dat de vraag naar handen, waar men in enkele jaren voor millioenen wil verwerken, de bijzondere nijverheid moet gaan drukken, begrijpt ieder, die nadenkt. Dat zal de fabriekant en ambachtsbaas helaas, hard genoeg voelen; daar is echter weinig aan te doen. Maar wat is er voor het nijvere Twenthe, wat voor de gewigtige Zaanstreken gedaan bij deze spoorwegvoordragten? Of is de nijverheid daar van geen belang, zóó weinig, dat men er *niets* voor doet, maar voor de nijvere streken in N. Braband *alles!*

Bij deze kortelijk aangeroerde punten kwam de **rigting** te pas. De lezer zal wel erkennen, hoe ongelukkig in dit opzigt de regering in hare keuze was. Maar 't **defensiewezen.** De minister van oorlog heeft die zaak besproken; hij noemde den weg van Utrecht op 's Bosch *zeer nuttig*, maar.... waar zijn er geene maar's te vinden. De slotsom was, dat de minister de wetsvoordragten verdedigde, ons dunkt echter met niet veel warmte. De minister gaf ten laatste te kennen, dat hij in plaats van het gecentraliseerd defensiestelsel een ander wenschte te scheppen. Zal dat, als wij de bedoeling begrijpen, nog niet enkele *millioenen* verderen kunnen? In de regeringsvoordragten wordt er zoo met millioenen gespeeld, dat daar echter zeker niet op behoeft gelet te worden! Die vroegere zuinige minister *v. Bosse!!*

Dit brengt ons van zelf op het **financieel** terrein. De Oost-Indische baten geven zooveel, en dat is zoo voortdurend zeker, dat daarop gerust mag gebouwd worden! De belastingvermindering en verbetering kan veilig geheel ter zijde gesteld worden! Zoo spreken thans dezelfde mannen, die steeds een geheel ander lied zongen. Gelukkig heeft de minister van financiën begrepen, dat men niet zoo ligtvaardig met zijn voorleden kan breken, en bij heeft dus betuigd, dat hij slechts zeer noode *zoo ver* is gegaan, als de regering thans voorstelt. Hij heeft het echter dan toch maar gedaan, al is het *noode*, en men geeft inmiddels meer dan prijs wat eene bezuinigingswoede in 10 jaar heeft kunnen opleveren, men waagt de geheele financiële toekomst van Nederland! — En zal men de gelden vinden voor de regeringslijnen? In 't binnenland zeker in 't geheel niet; maar men zal de koncessien aan het *crédit mobilier* overgeven! Voordeel schijnt de zaak nog niet veel te beloovên, maar met wat windhandel zal welligt het geld komen! Heerlijke wijze, om *Nederl.* spoorwegen te bekomen. En de berekeningen van bruggen, enz.? Wij willen niet herinneren, wat mannen als *Fijnje*, *Stieltjes* en dergelijken er van zeggen, wij willen er alleen op wijzen, dat in België de nieuw aan te leggen vestingwerken om Antwerpen van regeringswege op 40 millioen fr. begroot zijn. en dat de *Econ. Belge* thans berigt, dat die werken wel 80 millioen zullen kosten; *om te beginnen zijn de aannemingsprijzen 45 à 50 per cent hooger dan de regeringsbegrootingen!* Dat belooft veel goeds voor onze regeringsramingen, die toch meestal in de uitvoering blijken niet zoo geheel juist te zijn!

Uit dit alles blijkt het klaar en duidelijk, wat het oordeel over de regeringsspoorwegvoordragten moet zijn. De onbillijke handelwijze der Regering met andere koncessie-aanvragers dan de bevoorregten, laten wij thans ter zijde. Die is niet te verdedigen. 't Is voldoende, dat we aanstipten, op welke gronden en in welke opzigten de voordragten geheel *onaannemelijk* zijn te achten, te *onaannemelijker*, nu de heer *Thorbecke* c.s. zulk een belangrijk en doeltreffend amendement heeft voorgesteld, als hier onder vermeld staat.

Wat zal de beslissing der meerderheid echter wezen?

Zou die vraag ook niet als volgt kunnen luiden: zal het *lokaal* of het *algemeen* belang bij onze Kamer zegevieren? Zal de meerderheid *transaktiegeest, stelselloosheid, verkwisting* steunen, en daardoor tevens met haar voorleden breken?

Binnen weinige dagen brengt de telegraaf ons daarop het antwoord!

— Een telegram van heden morgen berigt, dat de Engelsche regering dingsdag stellig zijne deelneming aan het kongres heeft aangekondigd, zeker onder de voorwaarden die de *Morn. Post* gister ons aangaf, dat het stelsel van nonintervenue in Italië als beginsel der onderhandelingen zou worden aangenomen.

Die toetreding is te gewigtiger, omdat de berigten omtrent de verhouding tusschen Engeland en Frankrijk niet geruststellender worden. Gisteren wezen wij op de minder welwillende taal jegens Engeland van de Fransche bladen: thans zijn wij genoodzaakt onder anderen op de *Times* te wijzen, welk blad in een uitvoerig artikel aantoont, hoe vijandig gezind men in Frankrijk jegens Groot-Brittannië is en blijft, waarvan het blad in hooge mate ook aan de Keizerlijke reg. de schuld geeft. — De *Observer* heeft zelfs reeds de aandacht op de waarschijnlijkheid van een oorlog met Frankrijk gevestigd. De politieke toestand wordt dus in dat opzigt niet beter.

Wat Italie aangaat, we hebben herhaaldelijk gezegd, dat wij het opdragen van het regentschap aan den ridder *Buoncompagni* in plaats van aan den prins van *Carignan* slechts als eene verandering van naam beschouwden. Rome kan zich evenzeer gekrenkt gevoelen door dit als door het eerst bedoeld regentschap, en mogt het daarom tot feitelijkheden overgaan, Sardinië zou zich zeker evenzeer tot ondersteuning der Midden-Italiaansche Staten gebonden achten, of een Sardiniesch prins, dan wel een Sardiniesch staatsman het bestuur heeft aanvaard. Ook het *Jour. des Déb.* beoordeelt de zaak op deze wijze, en het blad zegt, na dit te hebben uiteen gezet, ten slotte het volgende: »Wij wonen dus, vóór de opening van het kongres, de ontknooping bij van het Centraal-Italiaansche vraagstuk. Het kan zijn, dat die ontknooping nog door andere gevolgd wordt; het kan integendeel ook wezen, dat zij moet beschouwd worden als de eerste akte van een nieuw drama. Wat daarvan echter zijn moge, is het echter voor geen tegenspraak vatbaar, of Piemont heeft door de aanwijzing van een regent, het gezag over centraal Italie in handen genomen, zonder zich daarvan weder los te kunnen maken. De spitsvondigste diplomaat zal aan die handeling haar beteekenis en gewigt niet kunnen ontnemen."

Nadat de *Moniteur* dus voor een paar dagen zoo ernstig tegen het regentschap van prins van *Carignan* is opgekomen, is 't dus begrijpelijk, dat *Napoleon* ook de zending van den ridder *de Buoncompagni* zal afkeuren. Men meldt, dat dit reeds geschied is; maar waartoe zal die afkeuring thans kunnen leiden, nu die zending als een voldongen feit moet worden aangemerkt? Frankrijk, dat zijne Italiaansche sympathie ten deele opoffert, zal thans weder met het hof van Weenen groote moeijelijkheden hebben, daar dit de handelwijze van de Sardinische regering in deze, niet lijdelijk zal toezien.

Van de andere zijde staat Engeland, dat zich met zoo veel warmte de zaak van Italië aantrekt, dat het alligt in Italië zijn invloed zal herwinnen, dien Frankrijk met zoo veel bloed heeft willen koopen. *Napoleon* wordt dus in eene moeijelijk dilemma geplaatst. Hij heeft dit echter te danken aan zijne weifelende houding jegens Italië, dat hij eerst zooveel mogelijk heeft belooft, om het thans, ter wille van Weenen en Rome, zoo weinig mogelijk te doen verkrijgen.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, *Woensdag.* Generaal *O'Donnell* is van zijn verkenningstogt naar Afrika teruggekeerd. Te Cadix werden de krijgstoerustingen tegen Marokko op grooten voet voortgezet.

Turijn, *Woensdag.* De ratifikatie der Zuricher verdragen zal waarschijnlijk Zondag plaats vinden. 's Konings volmagt zal dan dadelijk ophouden en de grondwet weder in werking treden.

De inschrijvingen op de nationale leening bedragen reeds 20 millioen. Zij zullen verdeeld worden in drie kategoriën van inschrijvers, en wel volgenderwijze: zij die dadelijk hebben ingeschreven zullen 47 %, zij die tot den 5en dag hebben ingeschreven 26 %, zij die later hebben ingeschreven 10 % ontvangen. (De leening is geopend ad 80 %).

Parijs, *Woensdag.* De keizer heeft zijn afkeuring te kennen gegeven omtrent het regentschap van *Buoncompagni* en eene krachtige nota daartegen uitgevaardigd.

Londen, heden, Donderdag. De *Advertiser* meldt, dat de formeele uitnoodiging aan Engeland, om tot het kongres toe te treden, ontvangen en Maandag in den ministerraad in behandeling geweest is, terwijl ten gevolge van dien Dingsdag het berigt der aanneming naar Parijs is gezonden.

De *Times* zegt in een artikel over het kongres, dat het den bestaanden toestand kan weigeren te

erkennen, dat het raad kan geven, maar dat toch het bestaande niet van zijne toestemming afhankelijk is.

Parijs, heden, Donderdag. De *Constitutionnel* levert heden een artikel, waarin gezegd wordt dat Frankrijk, getrouw aan de beginselen zijner staatkunde, het kabinet van Turijn heeft geraden om het expedient van een regentschap onder *Buoncompagni* niet aan te vatten, dat, door de beslissing omtrent de kwestiën vooruit te loopen, te kort zou doen aan de bevoegdheid van het Kongres. In die raadgeving moet men een bewijs zien van 's keizers zorg voor de Italiaansche zaak, die, zegevierend op het slagveld, nu alleen nog afhangt van Europa's beslissing.

In de Tweede Kamer hebben gister de heeren *Wintgens, de Kempenaer, v. Nispen, Schimmelpenninck v. d. Oye, v. Heukelom, v. Voorthuysen* en *Idserda* hunne vorige redevoeringen nader toegelicht; de heeren *Slicher* en *v. Eck* hebben voor de ontwerpen gesproken. De heeren *de Kempenaer* en *Schimmelpenninck* hebben te kennen gegeven voor de Noorder- en tegen de Zuiderlijn te zullen stemmen; de heer *Zylker* heeft verklaard thans *voor* te zullen stemmen.

Hoogst belangrijk achten wij het amendement door de heeren *Thorbecke, Wintgens, Hugenholtz, Poortman* en *Heemskerk* ingediend, om de artikelen van 't ontwerp der regering te doen voorafgaan door de twee volgende artikelen:

Art. 1.

In het Noorden des rijks worden spoorwegen aangelegd.

Van Harlingen over Leeuwarden en Groningen tot aan de Hannoversche grens tegenover Leer of Aschendorf;

Van Leeuwarden langs Heerenveen en Zwolle naar Raalte of Deventer; en

Van daar oostelijk naar de grens in de rigting van Rheine en westelijk naar Utrecht.

Art. 2.

In het Zuiden worden spoorwegen aangelegd van Utrecht naar 's Hertogenbosch tot Boxtel;

Van Vlissingen over Middelburg, Roozendaal, Tilburg, Boxtel naar Venlo of Roermond: en

Van daar oostelijk naar de Pruissische grens en zuidelijk naar Meerssen bij Maastricht.

Dit voorstel zou zeker aan de algemeene belangen voldoen. Wij hopen dus zeer, dat dit en niet de regeringsvoordragten zullen worden aangenomen.

— Z. M. heeft benoemd bij de arr. rb. te Eindhoven tot griffier, mr. *P. J. A. Smits*, subst. griff. en tot subst. griff. bij de arr. rb. te Eindhoven, mr. *W. L. J. Spoor*, regter plaatsv. en adv.; — tot ontv. der reg. en dom.: te Hoorn de heer *A. G. F. Koltrop*, ontv. te Wageningen; te Wageningen de heer *W. A. de Laat de Kanter*, ontv. te Gulpen; te Gulpen de heer *A. M. van de Laar*, ontv. te Helder; te Helder mr. *L. J. Bouricius*, ontv. te Ommen; te Ommen de heer *C. Bergsma*, surnum. der reg. en dom.; tot ontv. te Ede de heer *J. Moolenburgh*, adj.-rijksroeijer te Schiedam; tot ontv. aan het grenskantoor te Heurne *W. Baerts*, surn. der dir. bel. ter prov. dir. in Gelderland.

— Z. M. heeft aan mr. *J. van Swieten*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontv. der dir. bel. en akz. te Bloemendaal c. a., behoudens aanspraak op pensioen; — benoemd: tot ontv. der dir. bel. en akz. te Ouder Amstel c. a., de heer *L. Rhijnvis van Sandick*, thans te Westzaan; tot ontv. der dir. bel. te Deventer en van de dir. bel. en akz. te Diepenveen en Bathmen, op den voet van één kantoor, jhr. mr. *Scato Trip*, thans kontr. te Harlingen.

§— Het voorloopig verslag over het wets-ontwerp, betreffende de doorgraving van Holland op zijn smalst, is bij de Tweede Kamer ingekomen. Het bevat velerlei bedenkingen, die tot de slotsom leiden, dat deze voordragt, zoo als zij daar ligt, wat ook van het kolossale werk zelf zijn moge, welks volvoering daarbij wordt beoogd — geenszins aannemelijk is. Nagenoeg algemeen werd het gevoelen uitgesproken, dat het regeringsplan niet genoeg doordacht, niet genoeg van alle zijden bezien, en dus voor eene beslissing niet rijp was.

— Baron *Raphael d'Erlanger* te Frankfort a/M. en de heeren *Emile Erlanger en C°.* te Parijs, beide domicilie gekozen hebbende bij een bankiershuis te Amsterdam, hebben thans ook aanvrage tot koncessie voor het aanleggen van spoorwegen hier te lande, die zij reeds in de maand Okt. 1858 hadden gedaan, herhaald, en wel voor eene lijn van Harlingen over Leeuwarden en Groningen naar Aschendorf; van Leeuwarden langs Sneek of Akkrum over Heerenveen naar Raalte of Deventer en van daar westelijk naar Rheine en oostelijk naar Utrecht en van Utrecht over Kuilenburg naar 's Bosch en Boxtel of Eindhoven. Die lijn zou zich aan de lijn van Vlissingen over Middelburg, Goes en Breda, Tilburg, Venlo of Roermond ten Oosten aan de Pruissische grenzen en ten Zuiden te Meersen of Maastricht aansluiten. De koncessionaris verklaart zich [illegible] bereid de lijnen te wijzigen overeenkomstig den wensch der Regering. De aanvrage geschiedt hoofdzakelijk onder de volgende bedingen: Dat de werken binnen zes jaren zullen gereed zijn; dat de hoegrootheid van het noodige kapitaal (dat echter zal vermeerderd worden met de intressen aan de aandeelhouders gedurende den aanleg te betalen) zal worden bepaald tusschen de Regering en den koncessionaris; dat de Regering geen subsidie behoeft te verleenen, maar eene garantie van een minimum van 5 pCt. voor rente en aflossing, gedurende den tijd der koncessie, zijnde 55 jaren, na welken tijd de spoorwegen en het materieel de eigendom der Regering zullen worden; dat de koncessionaris bij het teekenen der voorloopige koncessie een waarborg-kapitaal van een millioen gulden zal storten.

Afschrift van deze aanvrage om koncessie, is gister aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal medegedeeld.

*— Uit 's Hage schrijft men ons: Ter vervanging van den van hier naar het Instruktie-battaljon te Kampen overgeplaatsten kapt. *Witkop*, is de 1e luit. *A. L. van Son*, van laatstgemeld batt. door den minister van oorlog overgeplaatst, om werkzaam te zijn bij de afdeeling personeel aan het dep. van oorlog.

— De *Amst. Ct.* meldt, dat voor de eerstvolgende reunie van de Vereeniging het *Metalen kruis* Utrecht is aangewezen, als de eerste prov. hoofdstad, die toetrad na de hoofdstad des rijks.

— Aan de *R. C.* wordt uit Harderwijk geschreven, dat bij 't dep. van oorlog geenszins het voornemen bestaat, om de detachementen van daar naar den Helder te doen vertrekken, ten einde aldaar den tijd van hun vertrek af te wachten; dit zou alleen dan plaats hebben wanneer door te grooten aanvoer van manschappen alle mogelijke ruimte alhier door de troepen was ingenomen; doch tot nu toe is er altijd de beschikbare ruimte geweest om den soldaat te doen kazerneren, en het gemeente-bestuur stelt alles in het werk, om eene zoodanige verplaatsing van troepen, hetgeen niets anders dan schadelijk zoude zijn voor de ingezetenen, te voorkomen.

— De regtbank te Leeuwarden heeft mr. *P. Her. Cats* in 't gelijk gesteld in de zaak der op zijne landen geworpen slataarde. Zijne landen zijn vrij van lasten en de stad Leeuwarden is veroordeeld in de vergoeding van kosten, schade en intressen.

— Een in der tijd vrijgesproken Maleijer, *Naïdin*, is wegens hernieuwd komplotteren op 't wachtschip te Batavia tot 10 jaren tuchthuisstraf veroordeeld. De symphatie te 's Hage ondervonden heeft het teregt staan hem welligt smakelijk gemaakt.

— Dingsdag hield de *Gustaaf-Adolf*-ver., afd. Amsterdam, hare vergadering, waarin Ds. *Stemler* o. a. mededeelde, dat de *f* 5000 kontributie besteed waren geworden aan een 40tal gemeenten in en buiten 't vaderland.

— Het Nederl. komitee voor de zaak der Waldenzen maakt bekend, dat aan giften is bijeengebragt *f* 11,511 en aan jaarl. kontributiën *f* 1775,—, waarmede voor de Waldenzen veel, ofschoon ook nog niet voldoende is gedaan.

— Te 's Hage is door een onbekende *f* 6000 aan diakenen gezonden, tot aankoop van spijskaarten voor de armen.

— Uit eenen partikulieren brief uit Turin verneemt men, dat bij den op 18. Oktober ll. op het Lago Maggiore plaats gehad hebbenden zeil-wedstrijd de eerste prijs behaald is door een tot dat einde door de heeren *C. Gips en Zonen* te Dordrecht gebouwde barkas met tuig, die door den meest sierlijken vorm en keurig nette bewerking, in de hoogste mate de aandacht tot zich trok van de voornaamste, en zelfs vorstelijke bezoekers, uit wier handen de prijs mogt worden ontvangen. *N. R. Ct.*

WATERHOOGTE.

Arnhem, 16 *Nov.*, 1,71 El.; + AP. 8.66. Gev. 8 d.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Tweede Kamer heeft gister voortgezet de diskussie over het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen.

De heer *Wintgens* zeide, dat de rede van den min. van Binnenl. zaken hem bevestigd had in zijn gevoelen, dat de regering slechts het voetspoor der kamer gevolgd en geen eigen stelsel volgehouden had, hetgeen hem toescheen niet te zijn de roeping van een konstitutioneel kabinet. Hij ontwikkelde het gevoelen, dat de regering het voorbeeld van Frankrijk had moeten volgen, door nl., indien zij den aanleg van spoorwegen door koncessiën wilde, dat te doen bij publieke adjudikatie of bij direkte koncessie, doch in ieder geval omringd van die waarborgen, welke de Fransche wet bij elke koncessie had vastgesteld. Hier evenwel verbond zich de staat *alleen*. Een ander punt, dat voor den spreker duister was gebleven, was, hoe de lijn zou worden getrokken tusschen de garantie der rente en die der amortisatie. De garantie der rente was in het belang der aandeelhouders, de garantie der aflossing in het belang van den Staat; het was een punt van hoog gewigt, waaromtrent nog geene zekerheid heerschte.

De heer *de Kempenaer* verklaarde thans, dat hij zoo door den loop der discussien als door de redevoering van den minister van Binnenl. Zaken, tot de overtuiging was gekomen, dat het voor het redmiddel van staatsspoorwegen, dat hij wenschte, nu te laat was. Alzoo naar een ander redmiddel uitziende had hij geen ander kunnen vinden, dan dat ieder voor zooveel mogelijk iets van zijne eigene inzigten ten offer bragt. Wat de Noorderlijn betreft, waren de rigtingen bruikbaar, het uitzigt op de aansluiting aan Hannover was zeer groot, en ofschoon het bezwaar bleef bestaan tegen den langen omweg dien Harlingen naar Rheine moest maken, nam Spr. genoegen in de verklaring der Regering dat de handelstand van Harlingen met dezen omweg tevreden was. Zoo ook had de Minister hem een ander bezwaar helpen opheffen, hetwelk in de vereeniging bestond van de twee koncessien in ééne wet. Hij zou dus, den raad volgende van den Minister, zich de opoffering van ondergeschikte bezwaren, zich [illegible] Noorderlijn getroosten en art. 1 der voordragt aannemen. Daarentegen zou hij art. 2 betrekkelijk de Zuiderlijn afstemmen. Mogt art. 2 worden aangenomen dan zou hij tot zijn leedwezen zich verpligt zien, zich tegen de geheele wet te verklaren.

De heer *Slicher* zette in een betoog het gewigt uiteen van eene verbinding der provincie Zeeland met de overige deelen des rijks. Hij schetste het gewigt der haven van Vlissingen, die in alle saizoenen toegankelijk was. Hij bestreed de meening van den heer *v. Hall*, dat de haven van Vlissingen groote kosten noodig zoude maken volgens de meening des Spr's. was die haven in voldoenden toestand.

De heer *v. Nispen* zette op nieuw uiteen de gevaren eener overbrugging bij den Moerdijk, de kostbaarheid van twee rivierovergangen en de wenschelijkheid om een overgang in het hart des lands te hebben. Overigens was zijne repliek gewijd aan finantiële beschouwingen. Hij bleef vreezen, dat het plan in vervolg van tijd zal moeten worden uitgebreid, en dat men zou moeten komen tot de uitgifte van schuldbrieven. Hij zag in de kwestie der finantiën groote bezwaren. De geruststelling door den minister gegeven, dat niet ligt zou behoeven te worden overgegaan tot het heffen van nieuwe of hoogere belastingen, had hem niet bevredigd. Hij bleef gewijzen op het feit dat onze uitgaven in O. I. geklommen waren met 17 millioen; hij bleef vreezen dat de hooge prijzen der O. I. produkten niet zouden blijven voortduren, en dat alles te zamen vattende, deinsde de Spr. terug voor de aanneming eener wet, die de finantiën van den staat zoodanig zoude verbinden, dat bij den minsten tegenspoed nieuwe lasten op de natie zouden moeten gelegd worden.

De heer *Schimmelpenninck* bedankt den Minister van binnenl. zaken voor het welwillende van den toon, waarmede hij ook de bestrijders der wet is te gemoet getreden, maar meent toch, dat in zijne rede veel doorsloeg het volgzaam toegeven aan de wenschen der Kamer en het gebrek aan initiatief. Hij houdt ook vast aan verschillende bezwaren, die hij niet genoegzaam toegelicht keurt, vooral wat betreft het verschil van behandeling der koncessionarissen, waaromtrent hij blijft volhouden, dat die voor de Zuiderlijn meer bevoorregt zijn dan die voor de Noorderlijn. Ook hij zal, gelijk de heer de *Kempenaer*, over mindere bezwaren heenstappen en art. 1 aannemen; hij hoopt, dat in de positie van Twenthe nog eenige verbetering kan worden aangebragt. Hij acht den weg over Culemborg, na de rede des Min. van binnenl. zaken, onuitvoerbaar, maar raadt aan dien over Maarsbergen; de overgang bij Tiel is minder gevaarlijk, en Amsterdam wordt zoo niet uitgesloten. Art. 2 wil hij veranderd zien zoodanig, dat van *Staatswege* dadelijk zal worden aangevangen met den aanleg van den weg van Vlissingen naar Maastricht.

De heer *v. Heukelom* betoogde, dat de regering zich niet kon beroepen op de Kamer, want dat de Kamer steeds had voorgestaan een geheel ander stelsel dan hetwelk door de regering was voorgedragen. Hij wees er op hoe de minister van finantien de voordragt had genoemd eene zamenkoppeling van lokale belangen, en de minister van binnenl. zaken daarentegen als hoofddoel van het plan had geschetst, het brengen van verband tusschen de eischen van het internationaal en lokaal belang. Hij achtte niet opgehelderd het vraagstuk der overbrugging. De regering betoogde nu, dat de overbrugging ten oosten moest plaats hebben op het verlangen van Pruissen, ter aansluiting met Crefeld en dat dan ook als gevolg daarvan eene overbrugging ten westen moest geschieden. De regering had, naar zijne meening, juist het tegenovergestelde in de memorie van beantwoording betoogd. Bovendien Pruissen drong op die aansluiting aan in het belang van den *Rheinischen Eisenbahn*, maar de regering verklaarde nu dat die baan de aansluiting niet meer wilde, en dan was de reden tot de overbrugging ten oosten vervallen. Hij bleef volhouden, dat, waar de staat zoo groote offers moest brengen, het opnemen in de lijnen van de meest bevolkte streken en plaatsen niet pleitte voor het plan der regering. De transitohandel, ofschoon hij daaraan groote waarde hechtte kon niet den aanleg van deze spoorwegen motiveren. Wat de brug over den Moerdijk betrof, de opgaaf der kosten daarvoor was niet zeker, terwijl de begrootingen van openbare werken van regeringswege zoo dikwerf faalden. Tot verdediging van de lijn Utrecht—'s Bosch, waarvan de reg. het verkeerde niet had kunnen bewijzen, wees hij op de brochure van den ingeneur *Stieltjes*, die

uist het voordeel van dezen weg had uiteengezet.

De heer *v. Voorthuysen* trad in eenige nadere beschouwingen over het doel door de regering met het doen van haar voorstel beoogd. Dit zou volgens den min. van binnenl. zaken zijn, om het binnenlandsch en internationaal verkeer te vereenigen. Het voorgestelde plan echter zou, zijns inziens, er niet toe leiden om dat oogmerk te bereiken. Dit bewees hij door te wijzen op een aantal bijzonderheden, reeds door hem vroeger behandeld in betrekking tot de afscheiding van vele streken, die in het voordeel van eenen spoorweg niet deelen zouden, het stelsel van slingeringen door de regering aangenomen, en het gebrek van sommige aansluitingen met het buitenland. De keuze van een centraalpunt bleef hij aanbevelen, vooral in het belang van Amsterdam, en dit te meer daar het personen- en goederenvervoer, blijkens statistieke opgaven, naar en van die stad grooter dan dat van Rotterdam was. De verdediging van de voorstanders van het ontwerp had, gelijk hij opgaf, op hem niet dien indruk gemaakt, dat hij zich daardoor gedrongen gevoelde voor het wets-ontwerp te stemmen, daar het feit bij hem niet onopgemerkt was gebleven, dat de verdedigers het niet op alle punten eens waren, maar elkanders gevoelen omtrent bijzondere deelen van het plan, of aangaande de vraag waarvoor het aanleggen van spoorwegen het meest dienstig zoude zijn, bestreden. In verband met den wensch die hem steeds bezielde, om hem belastingstelsel te wijzigen, waartoe door de aanneming dezer wet de gelegenheid zou afgesneden zijn, zou hij zich tegen het ontwerp blijven verklaren.

De heer *van Eck* laat ter zijde alle politieke beschouwingen. Hij behoort, tot de voorstanders van het ontwerp, daar de spoorwegen niet alleen strekken om welvaart te ontwikkelen, maar ook een ruimeren blik om zich heen doen werpen, en tot industriële ontwikkeling leiden.

Wat de financiële bezwaren aangaat, velen hebben gezegd, dat deze wetten eene ramp voor 't vaderland zouden zijn, zelfs is het woord »Staatsbankroet" gebezigd. Maar dat woord wordt telkens als struikelblok voor de voeten geworpen, als b. v. bij de afschafting van de belasting op het gemaal. Waarom zouden wij, bij den zoo gunstigen staat der financiën, niet kunnen doen wat andere landen met minder welvaart en in ongunstiger toestand wel kunnen of reeds gedaan hebben?

Spr. vroeg, »als gij dit ontwerp verwerpt, is het dan niet met de spoorwegen hier te lande gedaan?" Het ontwerp steunt op hetgeen in 't buitenland bestaat, op het welbegrepen belang van Nederland, op hetgeen de meerderheid der Kamer achtervolgens verlangd heeft en nog bij haar laatste verslag heeft uitgedrukt. Het is niet juist wat de heer *v. Hall* zeide, dat ook zij, die voor stemden, de wet *slecht* vonden. Neen, zij hadden partiële bezwaren. Daarentegen wat ziet men bij de tegenstanders? Onderlinge strijd, die tot Babyloniesche spraakverwarring zou aanleiding geven als men zich verstaan wilde. De een toch wil koncessie, de ander staatsspoorwegen; dezen moet hij weer in tweeën knippen, want een deel wil staatsspoorwegen *zonder* beheer van den staat, een ander *met* beheer.

Wat de rigting der wegen betreft, daar bestaat al weêr hetzelfde verschil. Sommigen willen hier op de Russische wijze te werk gaan, met de liniaal. Anderen hebben weder meer slingeringen verlangd om meer lokaliteiten te helpen. Indien men de Amsterdamsche rigting aanneemt, dan sluit men Noord-Brabant af van de noordelijke provincien en van Rotterdam, waarbij 't veel meer belang heeft dan bij Amsterdam, dan sluit men Zeeland af van Zuid-Holland, waar 't zoo dadelijk bij behoort. Volgens het regerings-plan zal men in goede, spoedige verbinding met dat gewest en met de overige provinciën des lands. De heer *Olivier* maakt het nog fraaijer; deze wil de millioenen uit de schatkist besteden aan de verbetering der waterwegen en tot de arme bewoners der landprovinciën, die evenzeer in de belastingen dragen en wanneer de vijand komt het eerst aan de beurt liggen, zeggen: als er wat overschiet kunt gij ook wat krijgen. Weder eene andere minderheid, de heer *van Hoëvell* heeft een nieuw licht over de zaak verspreid; hij vreesde voor stijging der prijzen van materialen en loonen; hij vreesde voor de konkurrentie der schatkist. voor het nadeel aan de industrie toegebragt. Spreker daarentegen geloofde dat de industrie zeer gaarne bij hare gewone bestellingen nog de solide van de schatkist zou ontvangen; dat de fabriek-arbeiders aan de spoorwegen zouden gaan werken was wel niet waarschijnlijk, en hij was overtuigd, dat de industrie door het snelle, krachtige handelen van de regering grootelijks gebaat zou worden. De heer *Olivier* wilde geene spoorwegen maar waterwegen; de heer *van Hoëvell* geene spoorwegen maar afschaffing van de brandstoffenbelasting: ziedaar eene konkurrentie tusschen die twee heeren, die de industrie verbazend gelukkig maken zal. De Spr. kwam tot de slotsom, dat men van de eene zijde eenheid voorstond, doch aan den anderen kant, twijfel, onzekerheid en verwarring heerschte, Spr. zette vervolgens uiteen hoe de verschillende voorgestelde lijnen voldoende waren. Hij wenschte, dat de heer *v. Foreest* met zijn amendement voor staatsspoorwegen vooraf zou komen, opdat als dit afgestemd was, de voorstanders, die toch spoorwegen wilden, nog voor de regeringslijnen zouden kunnen stemmen.

De heer *Zylker* licht nog nader zijne wenschen en denkbeelden toe en zegt, dat na de afgelegde verklaring van de Regering en den ernstigen aandrang van de Kamer tot daarstelling van de verbinding van Groningen naar de Hannoversche grenzen, het in het vervolg aan geene ondersteuning zal ontbreken. Door een én ander is zijn hoofdbezwaar komen te vervallen, en nu vindt hij vrijheid om zelfs met gerustheid zijne stem voor uit te brengen.

De heer *Idzerda* is in eene wederlegging getreden van hetgeen door den minister van binnenl. zaken tegen zijne vroegere rede was ingebragt. Even als vroeger heeft hij zich daarbij geplaatst op het standpunt van algemeen belang. Op nieuw heeft hij aangetoond het hooge gewigt dat gelegen was in een beteren en korteren weg van Harlingen naar Rheine. Hij schetst de groote voordeelen, die uit eenen beteren aanleg van lijnen in Friesland kunnen voortvloeijen. De nu voorgestelde rigting is stelselloos en onregtvaardig, en daarom houdt hij zijne bezwaren tegen het ontwerp vol.

Het woord is morgen aan den heer *Kingma*.

PETERSBURG, 7 November.

In de emancipatie-kwestie zijn door verschillende kommitees de drie volgende voorstellen gedaan: 1. bij de emancipatie de boeren zelven zich met de eigenaren omtrent het terrein te laten verstaan; 2. den boeren behalve het perceel, waar hunne woning op staat, een gedeelte land in eigendom af te staan; 3. de landerijen in vruchtgebruik af te staan. De hoeveelheid af te stane grond zou in verhouding staan met de behoefte tot onderhoud van den boer en zijn gezin.

De emancipatie zal, zoo de boeren genoeg grond hebben, om de geschiktste wijzen van bebouwing te volgen, tot groote ontwikkeling van den landbouw leiden, ieder ondernemend en ijverig landbouwer zal zijn eigendom zoo veel mogelijk trachten uit te breiden en te verbeteren. Anderen zullen het welligt voordeeliger achten hun arbeid te verhuren en hun deel gronds te verkoopen. Het is daarom te wenschen, dat zoo men in het begin al noodig mogt achten dien overgang van het land van de eene hand in de andere te beperken, die beperking later in het belang van den landbouw worde opgeheven.

Uit Kaluga meldt men den aankomst van *Shamyl* met zijne zonen en drie Muriden. Hij is in het beste logement afgestapt, waar honderde nieuwsgierigen tot den avond de deuren en vensters bleven aangapen. Den volgenden morgen heeft hij den goeverneur bezocht, en zich daarop naar de voor hem bestemde woning begeven, die hem naar het scheen zeer aanstond. Twee busten van Grieksche wijsgeeren, die hij er in vond, heeft hij verzocht dat zouden worden verwijderd, omdat ze zijnen vrouwen vrees zouden aanjagen. Zijne vrouwen worden door zijn zoon afgehaald. Hoewel *Shamyl* in vele geschriften als een bedrieger wordt voorgesteld, mag men toch uit zijn tegenwoordig gedrag opmaken, dat hij altijd met overtuiging en opregtheid heeft gehandeld. Negentien lidteekens, waarvan zeven op de borst, bedekken zijn ligchaam.

BOLOGNA 15 November.

De bescheiden betreffende het regentschap zijn heden openbaar gemaakt en hebben een uitmuntenden indruk te weeg gebragt, zoo hier als te Parma en Modena.

De goeverneur der Romagna heeft de opheffing van de regtbank der inkwisitie bevolen.

TURIJN, 13 November.

De geruchten omtrent eene beweging in de Marken zijn ongegrond. Zonder hulp van buiten zou er geene oproerige beweging met eenige kans op goeden uitslag kunnen plaats vinden. De aanleiding tot het gerucht ligt in eene militaire wandeling der troepen van generaal *Mezzacapo* voor een gedeelte op pauselijk grondgebied. Velen hebben die wandeling voor eene provokatie gehouden. De troepen zijn tot op een kleinen afstand van Pesaro gegaan, doch de pauselijken hebben zich niet vertoond, en de rust bleef dus bewaard.

WEENEN, 14 November.

De onderhandelingen met Frankrijk, naar aanleiding van den bekenden brief aan den koning van Sardinië van 20 Okt., duren voort, daar men hier de gegeven ophelderingen niet voldoende acht. Men verzekert, dat tot dusverre volstrekt geen verstandhouding is bereikt over de koncessiën waarop keizer *Napoleon* in dien brief wijst. In goed onderrigte kringen verzekert men, dat geen oogenblik te denken is aan toestemming van onze zijde, om Peschiera en Mantua als bondsvestingen te erkennen.

BERLIJN, 15 November.

In de jongste zitting te Frankfort waren verscheidene gezanten zonder instruktiën, daar men in de meening verkeerd had, dat de stemming in zake de Keur-Hessesche kwestie eerst later zou plaats vinden. Oostenrijk meende dat Keurhessen geen anderen regtsgrond kent dan de konstitutie van 1852. Saksen en Beijeren nemen voor het oogenblik dezelfde basis aan, doch verklaarden dat, zoo men het op dien grond niet eens kon worden, de niet met de bondswetten strijdige bepalingen der grondwet van 1831 welligt behouden konden worden.

LONDEN, 15 November.

Naar de toebereidselen te oordeelen, zal de expeditie tegen China met den aanvang van het volgend jaar plaats vinden.

De Arlington te Boston aangekomen, is nabij Tarifa met een 25ponder begroet uit de Spaansche batterijen. De Spanjaarden schijnen al de schepen welke voorbij die stad komen, tot doelwit bij schietoefeningen te gebruiken.

Eergisteren was Londen gedurende den ganschen morgen in eene dikke mist gehuld. In alle winkels moest men het gaslicht ontsteken; de stoombooten op den Teems staakten de dienst en de cirkulatie der rijtuigen leverde veel bezwaar op. Een aantal personen is door de rijtuigen en paarden gekwetst geworden.

In de memorie van den Chineeschen prins *Sokolinsin*, waarvan wij eergister gewaagden, leest men o. a.: »Over den vrede onderhandelen. Uw dienaar weet, dat Uwe Maj. te verstandig is, om dien te verlangen, en dat gij u, alleen uit medelijden wegens het lijden van alle levende wezens in China, onthoudt van met de barbaren oorlog te voeren, omdat uwe troepen ongeoefend zijn en gebrek aan voorraad hebben. Maar zullen de barbaren dan verjaagd worden door lieden, die, gelijk uwe ministers, elkander zuchtend aangapen. Zoo Uwe Majesteit geen voorraad voor het leger heeft, is uw dienaar bereid alle proviand van zijne staten ter Uwer Majesteit's beschikking te stellen. Wijlen uw voorganger, nu volmaakt, beging de dwaling het oor te leenen aan verraderlijke raadgevingen; rampen zijn er uit gevolgd. Uwe Maj. bedenke, dat de zielen Uwer voorgangers, die in den Hemel zijn, zich steeds met wroeging en verontwaardiging op de borst slaan, en van Uwe Maj. wachten, dat zij de schrikwekkende waardigheid van den staat zich doe openbaren, en die honden en schapen verjage, enz."

De Washingtonsche korrespondent van den *New-York Herald* schrijft, dat de zaak van San Juan een bedenkelijke wending genomen heeft, zoodat eene vredebreuk tusschen Engeland en Amerika waarschijnlijker is dan men denkt.

— 16 *Nov.* Gec. $96\frac{3}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. $28\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{4}$ pCt. $14\frac{1}{2}$; Port. 5 pCt. —; Sp. 3 pCt. 45, $1\frac{1}{2}$ pCt. $33\frac{1}{4}$; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pCt. —. 5 pCt. —; Sard. —.

PARIJS, 15 November.

Het antwoord door den prins *van Carignan* aan de Toskaansche deputatie heeft onze regering weinig voldaan. Feitelijk toch zal door de aanvaarding van het regenschap door den heer *Buoncompagni* een Sardinisch regentschap zijn daargesteld, in strijd met wat de keizer wenschte, in strijd met den geest, niet met de letter van zijne raadgevingen aan koning *Victor Emmanuel*.

De regering toont zich tevreden met de door *Pius IX* beloofde hervormingen.

Prins *Richard von Metternich* heeft zijne geloofsbrieven ontvangen. Hij blijft dus hier als Oostenrijksch gezant.

Kolonel *Cipriani* is hier aangekomen.

Sedert de heer *Billault* weder aan het bewind is, nemen de maatregelen tegen de pers weder toe. Behalve de brochure van *de Girardin* is de *Démocratie*, de *Revue de Belgique*, de *Revue internationale* en de *Europe*, een blad aan staathuishoudkunde gewijd, in beslag genomen.

De heer *About* heeft eene uitnoodiging voor Compiegne ontvangen. Dit baart in de geestelijke kringen veel opziens.

Uit Konstantinopel verneemt men, dat *Omer Pacha*, uit Bagdad aldaar teruggeroepen, op bevel des Sultans op weg in hechtenis genomen en naar Karpont verbannen is.

ADVERTENTIEN

*** Getrouwd:

T. K. J. KRAAT,
1e Luitt. Ingenieur.
met
C. J. F. TOLK.

Utrecht,
15 Nov. 1859.

*** Heden overleed te Zeijst mijne teeder beminde echtgenoot CORNELIA VAN LAER, geb. NEUMAN, in den leeftijd van ruim 28 jaren; mij nalatende twee nog zeer jonge kinderen.

J. R. E. VAN LAER.

Utrecht, den 15. November.

Men gelieve deze algemeene kennisgeving tevens als bijzondere aan te nemen.

*** Heden overleed in den ouderdom van ruim 76 jaren, Mr. CORNELIUS VAN MARLE, Inspecteur-Generaal van het Middel van Waarborg, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en van die der Eikenkroon, Lid van onderscheidene geleerde Genootschappen.

Utrecht, 16 November 1859.

*** De EERSTE VOORLEZING van Mr. **J. DA COSTA** zal gehouden worden op Maandag 21 November 1859, des avonds ten 8 ure, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

Bewijzen van toegang zijn te verkrijgen bij den Concierge.

*** Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Lekdijk Benedendams en van den IJsseldam, brengen ter kennis van de Ingelanden, dat een afschrift der Rekening van de Inkomsten en Uitgaven van het Hoogheemraadschap over het dienstjaar 1858—1859 gedurende veertien dagen ter inzage der Ingelanden zal voorliggen in het Dijkhuis te Jaarsveld, van af Donderdag den 24 November 1859.

Utrecht, den 9 November 1859.

Dijkgraaf en Hoogheemraden voornoemd,
MARTENS VAN SEVENHOVEN, Dijkgraaf.
J. E. DE PESTERS VAN CATTENBROEK, Secretaris.

*** **OPENBARE VERKOOPING,** op Donderdag 24 November 1859, 's morgens ten 9 ure, in het *Regthuis* te Haarzuilens, van **Elzen- Essen- en Waarden-Hakhout, Schietwilligen en Stikteen,** staande en gelegen onder de gemeenten de Haarzuilens en Vleuten.

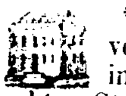

*** Men zal op Zaturdag den 26. November 1859, des namiddags ten vijf ure, in het Lokaal van Verkoopingen, te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar verkoopen:

Twaalf KAMEREN of WONINGEN met Erf en Grond, staande en gelegen te Utrecht, in de Groote Eligensteeg, in de Waterpoort, wijk A, Nos. 111 tot en met 122.

Te zamen verhuurd voor *f* 7.15 in de week.

Eerst ieder afzonderlijk en daarna gecombineerd te veilen.

Breeder bij billetten, en nader onderrigt ten Kantore van den Notaris BORRET te Utrecht.

*** Verkooping in de Boerderij op *Eijckenstein* te Maartensdijk, op Vrijdag 2 December 1859, ten 10 ure, van **zwaar Eiken Hakhout, Eiken-, Beuken-, Berken- en Sparren-Boomen en Sparrendunsel.** Nadere informatiën op *Eijckestein* en bij de Notarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT te Utrecht

VERKOOPING IN DE BANK VAN LEENING te Utrecht.

*** De PANDEN die van den 1. Julij 1858. tot en met den 30. September 1858, bij de Inbrengers of in de Groote Bank beleend zijn geweest, zullen vóór of uiterlijk 5 December 1859, uitgelost of afgedaan moeten worden. — De Verkooping zal in de *Weeskerk* plaats hebben op Dingsdag den 13. December 1859 en volgende dagen, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure.

INËNTING.

*** Eindelijk: »*Met algemeene stemmen* (Hs. Blad No. 8703) werd besloten de *inënting* van het rundvee niet meer van wege de provincie aan te moedigen." Maar wanneer zullen de menschenkinderen de algemeene stemmen van de regeringsleden op zich vereenigen? Is de sterfte onder de met smetstof ingeënte menschen en kinderen, ook in de allergezondste stad Nijmegen, nog al geen bewijs genoeg?

HET SCHEI- EN GENEESKUNDIG PRÆPARAAT

is een nieuw uitmuntend middel ter versterking van het Haar.

*** Hetzelve bevat, in eene juiste verhouding alle bestanddeelen, welke het Haar tot voedsel dienen en den Huid versterken. Het reinigt het Hoofd van de schilfers, belet het uitvallen en bevordert den groei der Haren, is uitermate verfrisschend en van het fijnste parfum. Prijs per Flacon *f* 1,20.

HET EAU DES CARMES

van MARGARETHA GRASS werkt gunstig bij krampachtige verzwakkingen van zenuwgestel en spijsverteringsorganen, bij flaauwten, aanvallen van beroerten, ongeregelden bloedsomloop, en vervangt de Hoffmann's druppels met veel zekerder en aangenamer werking, in alle voorkomende gevallen.

Bij ieder Fleschje wordt eene aanwijzing tot gebruik afgegeven. Het kleine fleschje 50 c., het groote *f* 1.

De Oostersche Anti-Rhumat. Kruiden-Olie

is uit vlugtige Planten-Oliën, vereend met de Cajapoet-Olie, te zamengesteld, en geneest alle rheumatische ziekten en verlammingen, pijn in de gewrichten, verstijvingen in de pezen en andere aandoeningen.

De inwrijvingen geschieden tweemaal daags met de vlakke hand; het lijdende deel wordt daarna met flanel of baai gedekt, dat voor het vuur warm gemaakt is.

STOLL'S DRUPPELEN

bevrijden oogenblikkelijk van de hevigste kiespijn; men behoeft slechts een daarmede bevochtigd puntig watje in het oor te stoppen, aan de zijde waar de kiespijn is. Het Fleschje kost *f* 1.

STIJFSELGLANS om het strijken gemakkelijk te maken en het goed een mooijen glans te geven. Een Zakje kost 13 Cents.

Amsterdam Verkoophuis.	Bodegraven, *B. E. C. Schlatman.*
Utrecht *T. Uhlenbroek* Choorst.	Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*
„ *T. Uhlenbroek* O.Gracht bij de Hamburgerbrug.	Kuilenburg, *J. V. Hondius.*
„ *L. J. R. Bosch* Lijnm.	Vianen, *B. Swaving.*
„ *P. J. Huinck*, „	WijkbijDuurst, Wed. *C. Zorn.*
Amersfoort, Gebr. *Bruning.*	IJsselstein, *J. Groenhoff.*
„ *G. T. C. v. d. Roemer.*	Zeist, *C. G. Adlung.*
„ *A. H. v. Ruiven.*	en in de bekende dépots in de andere steden.
Baarn, *E. v. Dapperen.*	
„ Gez. *Petersen Nobbe.*	

*** **VERGULDEN op METAAL,** als: op **Pendulen, Kandelabres, Armbanden, Hals- en Horologiekettingen, Tabaksdoozen,** enz., door J. RODIER, vergulder in het vuur, van Parijs. Alles wordt binnen 24 uren verguld en weder te huis bezorgd.

Adres tot 25 Nov. bij den Heer RODIER, ten huize van den heer HEIJMANS, Vreburg no. 107.

De heer RODIER geeft ook in ééne les van twee uren **onderrigt in het vergulden,** aan hen die zulks verlangen.

Men wordt verzocht de wijze van vergulden van den heer RODIER niet te verwarren met het galvanisch vergulden.

OESTERBERIGT.

*** De ondergeteekende berigt bij deze, dat hij heden ontvangen heeft een extra partij buitengewoon groote versche TEXELSCHE, ZEEUWSCHE en ENGELSCHE OESTERS, alsmede fijn gemalen *Leng, Rondvisch, Bergsche Anchovisch, gemarineerde en Bootsmans Winterharing, Paling in 't zuur, Malaga Citroenen* en fijne *Engelsche Bieren.*

Vischmarkt, het 2de Huis van de Servetsteeg, N°. 128.

H. J. REINKE, vroeger *H. Koenders.*

*** Men verlangt, *in de nabijheid van Utrecht* in een fatsoenlijk burgerlijk, niet te talrijk gezin van Protestantsche belijdenis, tegen billijke vergoeding, gelegenheid te vinden, tot gepaste leiding en liefderijke verpleging van een **dertigjarig Jong Mensch** van zwakke geestvermogens.

Noodige opgaven door reflecterenden worden per *franco* brieven, onder letter X, ingewacht bij J. GREVEN, boekverkooper te Utrecht.

240e STAATSLOTERIJ.

*** Bij den Gekwalificeerden Kollecteur P. HAANEBRINK te Utrecht, is op 't Lot N°. 135.. getrokken de kapitale prijs van *f* **20,000.**

*** **In de 2e klasse 240e Loterij**

is de *f* 20000

op een Half Huurlot No. 1353..

getrokken ten kantore van

S. en J. VAN LIER E. Z.

benevens de *f* 2000 *f* 1500 en *f* 100..

DE NIEUWE UTRECHTSCHE ALMANAK

voor het Schrikkeljaar 1860

ziet het licht bij L. E. BOSCH & ZOON (Korte Nieuwstraat).

*** Mogten de Uitgevers zich voorleden jaar in een bijzonder groot debiet van dezen Almanak vooral in de stad, verheugen, de portretten van **Zeven Beroemde Mannen** die Utrecht in vroegere jaren opleverde, met keurige bijschriften, zullen zeker dit jaar het debiet allezins verhoogen. Deze portretten, door den graveur VAN ARUM op hout gebragt, stellen voor: **Hiëronymus van Alphen, Paus Adriaan VI., Hendrik de Keyser, Willem Jozef Baron van Gend, Abraham Bloemaart, Pieter Bor Christiaansz.** en **Godard Reede van Athlone.**

Behalve dezen bevat de Almanak eene allerjuiste opgave van alle belangrijke markten in Nederland, en inzonderheid de Utrechtsche, vrolijke en nuttige lektuur en verzen, eene reeks geheel nieuwe en gemakkelijke raadsels, en verder alles, wat er in te huis behoort.

Deze Almanak is in **vier soorten** alom te bekomen bij den Boekhandel, van **15** cents, **12½ ct., 10 ct.** en **7½ ct,**

☞ Men lette wel op den naam van de bovengenoemde uitgevers, en late zich geene *oude* in de handen stoppen.

*** **WACHIA, TAYKONG en AMIR** of *het Nederlandsch Indisch leger in* 1850, door W. A VAN REES, *Ridder 1e Kl. Orde van den Witten Valk, Gep: Kap: v. h. leger in Ned. Ind.,* met vier Terrein-Kaarten. Prijs *f* **3.50.**

Dit werk bevat eene hoogst naauwkeurige en kritische beschrijving van de Krijgsverrigtingen van het Indische Leger te ***Bantam, Borneo*** en ***Banka*** in het jaar 1850, en zal een nieuw licht verspreiden over tot dusver weinig of zeer onvolledig bekende feiten. Voorzien van Geschied- en Staatkundige aanteekeningen en verrijkt met ethnographische bijdragen, biedt het eene onderhoudende en leerzame lectuur aan al zulke officieren, die door grondige beoefening der Indische Krijgsgeschiedenis zich in het vak der Krijgskunde wenschen te bekwamen.

Uitgave van H. NIJGH.

Nov.	GEHUWD.	
10	R. Bosma en J. E. ten Post.	Groningen.
10	C. J. B. de Ponthier en C. J. v. de Parkelen.	Arnhem
	BEVALLEN.	
13	J. C. de Baat geb. Prins, zoon.	Sliedrecht,
13	J. Boukamp geb. Kooij, dochter.	Amsterdam.
12	J. Corts geb. Groen, dochter.	Leijden.
13	J. H. E. v. Giffen geb. v. de Velde, d.	Groningen
9	G. Haagsma geb. ten Cate, zoon.	Sneek.
10	M. C. Kunst geb Janssen, zoon.	Almelo.
11	D. Koolhoven geb. Romijn, doode zoon.	Rotterdam,
11	M. W. F. H. v. Sonsbeek geb. Bosch v Drakestein, zoon.	Zwolle.
11	S. Schaafsma geb. Barlage, zoon.	Harlingen.
11	C. D. Verkouteren geb. Boijle, zoon.	Arnhem.
13	G. C. Voorhoeve geb. Hugenholtz, zoon,	Rotterdam.
10	C. Warnsinck geb. v. Ellekom, zoon.	Vlissingen.
3	G. v. Wageningen geb. Romijn, dochter.	Nijmegen.
6	G. Wijbrandi geb. Cannegieter, dochter.	Leeuwarden.
	OVERLEDEN.	
7	A. Bretz, 38 j.	Amsterdam.
8	J. W. Brouwer, 77 j.	Leeuwarden.
8	J. Boorsma, 31 j.	Franeker.
16	A. M. Ebbos geb. Steltenbach, 49 j.	Amsterdam.
12	J. C. Frevel.	Amsterdam.
12	A. C. Fuhri.	s' Hage.
10	M. Hulstijn, 89 j.	Velp
13	A. v. d. Hout, 78 j.	Amsterdam.
13	H. A. Huigens geb. de Raet.	Breda.
13	J. Haagen, 35 j.	Moordrecht.
16	J. H. Knoop, 66 j.	Amsterdam.
12	A. T. Konig geb. Wiehoff, 40 j.	Hoorn.
13	J. A. Post, 44 j.	Nijmegen.
1	G. F. A. Ruitenbach geb. de Ville.	Delft.
13	H. A. Rochat, zoon 20 j.	Middelburg.
12	A. Steenhauer geb. v. Gessel.	Leijden.
11	G. P. v. Suchtelen, 63 j.	Haarlem.
12	E. Smit geb. Willinghuijsen.	Haarlem.
10	W. Stienstra, zoon 35 j.	Franeker.
11	P. Tismeer, 53 j.	Middelburg.
8	P. Tuijmelaar geb. Pommerel, 72 j	Heerenveen.
8	J. Taat geb. Varkevisser, 75 j.	Katwijk a z.
9	J. A. Ultzen, 61 j.	Leeuwarden.
10	G. Vrolik.	Amsterdam.
9	S. D. Veldman geb. Tempel, 40 j.	Delfzijl.
9	D. M. Wijsman, dochter.	Amsterdam.

MARKTBERIGTEN.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 16 November.

Tarwe van *f* 8.00 tot *f* 9.00. Ruwarige dito van *f* 10.00 tot *f* 10.50. Rogge van *f* 7.00 tot *f* 7.50. Boekweit van *f* 6.75 tot *f* 7.25. Haver van *f* 4.25 tot *f* 5.25. Paardenboonen van *f* 8.00 tot *f* 8.25. Witte Erwten van *f* 8.00 tot *f* 8.50. Garst van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Boter de 5 Ned. Onzen van *f* 0.51 tot *f* 0.55. Hoendereijeren de 100 stuks *f* 3.50.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnewijzer*)

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	kr. N a.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gov. regen.	Opmerkingen
16	2	ono.	3.0	766.03	35.6	— 9.4	0.79	0.	Zw. bewolkt
	10	no.	1.0	66.07	33.6	— 6.7	0.86	0.	Betrokken
17	8	ono.	1.5	66.37	33.8	— 5.9	0.85	0.	Idem.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 16 November 1859.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld	2½	pCt.	63 3/16	
dito dito	3	„	75 7/8	75½
dito dito	4	„	96 15/16	97
Handelmaatschappij.	4½	„	126 3/8	
Oost-Indische Leening	4	„	96½	
Aand. Holl. Spoorweg			78	
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild*	2½	pCt.	51¾	
SPANJE.				
Obligatien	1¼	pCt.	32⅛	32¼
Binnenl Schuld	3	„	41 5/8	41 7/8
Amortisable			11	
PORTUGAL.				
Obligatiën	3	pCt.	43 5/16	
dito 1856-59	3	„	41 13/16	41 7/8
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	103⅝	103¾
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	101 7/8	
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	84 15/16	85
Certifikaten 1840	4	„	80⅛	80⅜
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	80⅜	80⅝
dito 5e Serie	5	„	89 7/8	90
dito 1855 6e Serie	5	„	99¾	99 7/8
dito Adm. te Londen	3	„	63 13/16	63 15/16
Inschrijv. in Assign.	6	„	61½	
Certifik. van Assign.	6	„	62¼	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500			157	
Obligatiën	4	pCt.	77 7/8	78 1/16
PRUISSEN.				
Obligatiën	5	„	101½	101⅝
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek	5	pCt.	53 11/16	53 13/16
Oblig. Rente Am.	5	„	73½	73⅝
dito dito Nat. 1854	5	„	57½	57 11/16
dito dito	2½	„	28⅝	28¾
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100	5	pCt.	99½	
AMERIKA.				
Venez. Oblig.	3	„	26⅜	26½
Grenada, Oblig.	3¼	„	14 11/16	14¾
Mexiko, Obl.	3	„	20¼	20 13/16
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	79	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 274 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Donderdag 10 *November.*

De *Voorz.* deelt alsnu mede, dat hij een voorstel heeft ontvangen van den heer *Bosch*, de strekking hebbende om deze zaak in eene vergadering met gesloten deuren te behandelen. Hij verklaart evenwel geen gebruik te moeten maken van de bevoegdheid hem bij art. 43 der gem.-wet gegeven, om de deuren te doen sluiten, doch het aan den raad te zullen overlaten wiens zamenstelling hem een waarborg is, dat de diskussiën de grenzen der kieschheid niet zullen overschrijden.

De heer *Boer* ondersteunt het voorstel, daar hij, ook om de zaak zelve, het minder voegzaam acht, in het publiek te beraadslagen.

De heer *Kol* wenscht dat de diskussiën in het openbaar zullen worden gevoerd; hij acht het voor hen die de leden van dezen raad benoemden van belang, dat het niet in het duister worde afgedaan en dat zij weten hoe de raad oordeelt over een kwaad, dat God met Zijnen vloek, oordeelen en straffen bedreigt.

De heer *de Muralt* wenscht de openbare beraadslaging, omdat de gezondheidskommissie dan bekend kan worden met hetgeen tegen haar ontwerp is aangevoerd en ook om de belangrijke beschouwingen van publiek- en strafregterlijken aard, waartoe het rapport aanleiding kan geven.

De openbare zitting wordt alsnu veranderd in eene met gesloten deuren, om te beraadslagen, of de zaak al dan niet in het openbaar zal worden behandeld.

De openbare zitting daarna hervat zijnde worden de diskussiën over het rapport voortgezet.

De heer *Visscher* is bovendien tegen eene wettelijke verordening, omdat hier ter stede op uitmuntende wijze voor de zaak gezorgd wordt door toedoen van den burgemeester, de policie en de regtbank, zoodat bijna alle maatregelen door de gezondheids-komm. voorgedragen, wat de uitkomst betreft, in werking zijn. De zaak loopt hier in stilte zoo goed, dat de hoofd-officieren van de geneeskundige dienst er dikwijls hunne tevredenheid hem over hebben te kennen gegeven.

De heer *de Muralt* wil in het algemeen gaarne erkennen, dat hij zich niet zou kunnen vereenigen met het ontwerp der gezondheidskommissie, zoo als het daar ligt. Van den anderen kant vreest Spr. echter, dat de kommissie uit den raad te veel heeft opgezien tegen de strenge, in de individueele vrijheid ingrijpende bepalingen van dat ontwerp, — dat zij, daardoor afgeschrikt, gezegd heeft, wij kunnen niets doen. Spr. gelooft, dat men nog een middelweg kan inslaan, dat in het ontwerp der gezondheidskomm. bepalingen voorkomen, die men zou kunnen overnemen in een policiereglement, zonder in strijd te handelen met bestaande regten en wetten. De raadskomm. beweert, dat de zaak moet overgelaten worden aan de magt van den burgemeester als hoofd der policie. Met deze beschouwing kan Spr. zich minder goed vereenigen. Hij hoort met genoegen, dat *feitelijk*, ten gevolge van maatregelen, door den burgemeester als hoofd der policie genomen, in vele bezwaren is te gemoet gekomen en de toestand in de laatste jaren veel gunstiger is geworden. Maar Spr. zou bevreesd zijn, door zich met die beschouwing der komm. te vereenigen een beginsel aan te nemen, dat hij niet huldigt. Spr. kent volgens publiek regt den burgemeester niet de minste bevoegdheid toe van legislatieven aard, maar alleen het regt van uitvoering. Wanneer de burgemeester als hoofd der policie eenige maatregelen meent te kunnen nemen die goed werken, dan kan men dat goedkeuren, maar de raad moet zich onthouden, door eenig besluit om de zaak niet bij policieverordening te regelen, daaraan een wettig karakter te geven. Spr. beweert daarom niet, dat de genomen maatregelen onwettig zouden zijn, maar dan heeft de burgemeester zijne bevoegdheid elders geput. Zoolang geen algemeene wet op het onderwerp bestaat, meent Spr., dat alleen eene plaatselijke verordening, al is het dan ook maar binnen de enge grenzen eener gemeente, in de zaak zou kunnen voorzien.

Den heer *Schuller* zou het leed doen, zoo de leden van den raad de meening van den heer *de Muralt* deelden, dat de komm. aan den burgemeester zekere legislatieve magt toekent. Dat is de bedoeling der komm. niet geweest. Hare bedoeling is, dat nademaal bij het reglement op de tapperijen en herbergen aan den burgemeester zijn toegekend zekere bevoegdheden, waarvan hij met verstand gebruik maakt, hij die ook hier zou kunnen aanwenden, bij wijze van straffen en goedkeuren, gelijk werkelijk tegenwoordig ook gebeurt.

De heer *v. Schermbeek* herinnert, dat hij verleden jaar, bij de behandeling van de begrooting, voor het jaar 1859, (artikel wering van besmettelijke ziekten, enz.) zijne bekommering heeft te kennen gegeven aangaande de verspreiding van den syphilis; dat hij toen gewezen heeft op den weinig afdoenden maatregel, die naar zijne meening, door de *medische policie* genomen werd. Hij deelde daaromtrent onbewimpeld zijn gevoelen aan dezen raad mede. Al spoedig volgde toen de inzending van het rapport der raads-komm. omtrent de prostitutie, dat nog een nader rapport, omtrent dezelfde zaak, van de gezondheids-komm. uitlokte. — Spoedig daarna heeft de burgemeester als hoofd van de policie in haar geheelen omvang, een maatregel van medische policie in deze gewigtige, maar teedere zaak genomen, die door Spr. persoonlijk is nagegaan en waarvan de uitvoering door Spr. is bijgewoond; de billijkheid en de regtvaardigheid eischen, dat Spr. openlijk nu ook hulde brenge aan die maatregelen, die hem *bij persoonlijk onderzoek*, gebleken zijn afdoende en volgens de wetenschap van den tegenwoordigen tijd te zijn; hierdoor is dan ook zijne bekommering omtrent de verspreiding van bovengenoemde ziekte, voor zóó verre dit kan worden tegengegaan, veel verminderd. En zoo Spr. zal stemmen tegen het rapport van de raads-komm. en de eindkonklusie van hetzelve, is dit maar een bewijs, dat Spr. meer ingenomen is met de strekking van de rapporten der gezondheids-komm.

Met 13 stemmen tegen die der HH. *de Graaf, de Muralt, v. Nooten, Ram, de Jong, Bosch* en *v. Schermbeek* wordt de konklusie van het rapport aangenomen, strekkende om geene strafverordening in zake de prostitutie vast te stellen.

Op voorstel van den Voorz. wordt besloten, de gezondheidskomm. van dit besluit kennis te doen dragen, onder dankzegging voor de genomene moeite.

De vergadering gaat daarop uiteen.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Dingsdag 1 *November.*

Tegenwoordig zijn 30 leden; afwezig, met kennisgeving de HH. *v. d. Poel* en *de Beaufort* en voorts de HH. *v. Nooten, Vos, v. Hardenbroek v. Hardenbroek, Kien, Pabst, Boer, v. Asch v. Wijck, Jongeneel* en *de Vries.*

De *Voorz.* opent in naam des konings de verg. en houdt de volgende toespraak:

„Was het mij tot dus verre steeds een genoegen U, Mijne Heeren, te dezer plaatse te begroeten, dubbel aangenaam is het mij dit thans te kunnen doen.

„Wanneer ik toch het oog laat vallen op de zetels, die voor het oogenblik in uw midden ledig zijn, en daarbij bedenk, dat de redenen daarvoor, zoo ver mij bekend, in bijzondere omstandigheden zijn gelegen, en het niet uit hoofde van ongesteldheid is, dat de leden verhinderd werden heden op te komen, dan zal men met mij wel willen instemmen, dat wij ruime stof tot dankbaarheid hebben.

„Terwijl zoo vele ingezetenen van het Rijk en ook van dit Gewest gedurende den afgeloopen zomer en meer bepaaldelijk in den laatsten tijd door ziekten werden aangetast, welke bij velen door een spoedig overlijden werden gevolgd, wordt ons het onschatbaar voorregt geschonken alhier in gezondheid tegenwoordig te zijn, en kunnen wij ons bij vernieuwing onledig houden met de behandeling van onderwerpen, die met de belangen van dit gewest in naauw verband staan.

„Onder de werkzaamheden, waartoe uwe vergadering ditmaal geroepen wordt, bekleedt eene voorname plaats de herziening van het veenderij-reglement.

„De komm. uit uw midden, welke aangaande die belangrijke aangelegenheid in de zomer-vergadering van dit jaar rapport uitbragt, heeft den sedert verstreken tijd zich ten nutte gemaakt, om overeenkomstig uw verzoek de wijzigingen na te gaan en te onderzoeken, welke door eenige leden te dezer zake waren ingebragt.

„Elk uwer is bereids in de gelegenheid gesteld geworden, van het uitvoerig verslag der komm. kennis te nemen. Ik mag mij verzekerd houden, dat de tijd en arbeid, aan dat werk besteed, door u zullen gewaardeerd worden, terwijl de wijze, waarop de komm. haar rapport opgemaakt en ingerigt heeft, de geleidelijke behandeling zal bevorderen.

„Het is intusschen te voorzien, M. H., dat, even als zulks het geval is geweest bij de komm., zoo ook bij uwe vergadering verschil van zienswijze aangaande enkele voorstellen zich zal doen kennen. Wrijving van denkbeelden, omtrent een in zoo vele opzigten ingewikkeld onderwerp, kan ongetwijfeld eene nuttige strekking hebben en daarover meer licht doen schijnen.

„Ik zal van mijne zijde aan iedereen gewenschte vrijheid laten tot mededeeling van zijne beschouwingen, maar wederkeerig mag ik verwachten, dat de meeningen van anderen bescheidenlijk geëerbiedigd zullen worden, en dat uwe beraadslagingen ook omtrent dit onderwerp zich door onpartijdigheid zullen kenmerken.

„De verdere zaken, welke ter behandeling zullen worden aangeboden, zijn ditmaal niet talrijk. Zij zijn niettemin uwe gewone naauwgezette en belangstellende overweging allezins waardig.

„Ik stel u voor, om thans onze werkzaamheden aan te vangen. Wilt mij bij vernieuwing uwen bijstand schenken, en moge Hooger Zegen op uwen arbeid rusten!"

Wordt alsnu overgegaan tot het trekken der afdeelingen, en daarna tot de behandeling der punten van beschrijving.

N°. 1. Kennisgeving van Gedep. Staten, dat aan de gemeente Bunschoten een Rijkssubsidie van *f* 4000.— is verleend, als bijdrage in de kosten van verbetering der zeehaven van Spakenburg. — Als voren.

Wordt voor kennisgeving aangenomen.

N°. 2. Kennisgeving van Gedep. Staten, dat het besluit der Staten tot het verstrekken van eene nadere som van *f* 1000.— bij af- en overschrijving uit de provinciale begrooting voor 1859, voor de doortrekking van het Tienhovensche kanaal naar de Eem, door den koning is goedgekeurd. — Als voren.

N°. 3. Kennisgeving van Gedep. Staten. dat het besluit der Staten, houdende wijziging van dat van 19 Nov. 1856, betreffende de verveening der voorlanden in het tot droogmaking bestemde gedeelte der Tienhovensche en Maarsseveensche polders, door den koning is goedgekeurd.—Als voren.

N°. 4. Kennisgeving van Gedep. Staten, dat het besluit der Staten, tot opheffing van het bestuur der Binnenlandsche lasten van Renswoude, door den koning is goedgekeurd. — Als voren.

No. 5. Kennisgeving van Gedep. Staten, dat de door de Staten vastgestelde bijzondere reglementen voor de waterschappen Blokland (Mijdrecht), Westveen (Wilnis) en Zandveld (Vreeswijk) door den koning zijn goedgekeurd. — Als voren.

No. 6. Kennisgeving van Gedep. Staten, dat het besluit der Staten, houdende vaststelling van het bedrag der ontvangsten en uitgaven van de rekeningen der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1857, door den koning is goedgekeurd. — Als voren.

No. 7. Kennisgeving van Gedep. Staten, dat de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor 1860, zoo als die door de Staten den 21. Julij 1859 is vastgesteld, door den koning is goedgekeurd. — Als voren.

No. 8. Missive van Gedep. Staten, daarbij inbrengende den staat der geraamde kosten van het provinciaal bestuur van Utrecht, voor zoo veel het rijks-bestuur is, over 1860, zoo verre deze door den koning zijn goedgekeurd en op de Staats-begrooting gebragt.

Nedergelegd ter griffie ter inzage der leden.

No. 9. Missive van Gedep. Staten, houdende het voorstel tot bekrachtiging der gedane aankoopen van gronden, benoodigd geweest voor de verbetering van den Haarweg. — Als voren.

Wordt ter griffie neêrgelegd ten einde daarop later een besluit te nemen.

No. 10. Voorstel van Gedep. Staten, om de beslissing op het verzoek van het heemraadschap van den ring der Waardassacker en Holendrechter polders, om van de werking van het algemeen reglement te worden uitgezonderd, te verdagen, en Gedeputeerden omtrent deze zaak voor diligent te houden. — Als voren.

N°. 11. Voorstel van Gedep. Staten, om de behandeling van het ontwerp-reglement voor het waterschap Maarssenbroek te verdagen, en, in verband daarmede, Gedeputeerden te houden voor diligent. — Als voren.

No. 12. Missive van Gedep. Staten, daarbij inbrengende ontwerp-reglementen voor:

a. Het waterschap der Bunschoter en Duister uitwatering in zee.

b. Het Noordelijk Gein-waterschap, onder Jutphaas.

c. Het waterschap de Wiers, onder Vreeswijk, Jutphaas en Tull en 't Waal.

d. Het waterschap Zandveld, onder Vreeswijk, met intrekking van het op den 22. Julij 1859 voor dat waterschap vastgesteld bijzonder reglement.

Gesteld in handen eener komm. bestaande uit de HH. *v. Beeck Calkoen, de Louter, Strick v. Linschoten, v. Nooten, v. Reede tot ter Aa.*

N°. 13. Rapport van de komm. uit de Staten:

a. Op de nadere stukken en voorstellen, betreffende eene herziening en wijziging van het provinciaal veenreglement.

b. Op eene missive van de vereeniging tot droogmaking van de Tienhovensch-Maarsseveensche plassen, met die herziening in verband staande.

c. Op de voordragt van Gedep. Staten, tot intrekking eener in 1792 verleende vergunning tot vervoer van bovenaarde uit den veenpolder Breukeleveen naar Tienhoven en omgekeerd.

Aan de orde gesteld op Donderdag a. s.

No. 14. Advies van Gedep. Staten op het adres van het bestuur van het 15. Nederlandsch landhuishoudkundig kongres, hetwelk voor het volgende jaar 1860 in de provincie Utrecht, te Amersfoort, zal bijeenkomen, om een provinciaal subsidie.

Gesteld in handen eener komm. bestaande uit de HH. *Broers, Wijers, Cordes, Schas* en *Spengler.*

No. 15. Overlegging van de presentie-lijsten der plaats gehad hebbende vergaderingen van Gedep. Staten (art. 86 der provinciale wet). Ter griffie.

De afdeelingen gaan alsnu over tot de benoeming harer voorzitters en ondervoorzitters, waartoe verkozen worden, in de eerste de HH. *G. Verloren* en *v. Bel*, in de tweede de HH. *Broers* en *v. Beeck Calkoen*, en in de derde de HH. *Cordes* en *Menso.*

De zitting wordt daarop verdaagd tot Donderdag ten 11 ure.

Zitting van Donderdag 3 *November.*

Tegenwoordig zijn 32 leden; afwezig de HH. *Pabst, de Geer v. Oudegein, de Vries* en *Hardenbroek v. Hardenbroek*, en voorts de HH. *v. Asch v. Wyck, Kien, Bosch, v. d. Poel* en *de Heus.*

Aan de orde van behandeling is het rapport der komm. benoemd tot wijziging van het reglement op de veenderijen, welke komm. een aantal wijzigingen voorstelt, die achtereenvolgens in behandeling worden genomen, en wel in de eerste plaats het eerste voorstel, luidende:

„Zij, die, zonder de in art. 1 bedoelde vergunning te „hebben verkregen, eenige verveening ondernemen, aan„vangen of voortzetten, zullen, voor zoo ver daarop niet „toepasselijk is de straf, bepaald op de overtreding van „het koninklijk besluit van 17 Februarij 1819 (staatsblad „no. 6), gestraft worden met eene boete van *f* 75, en „zullen daarenboven op de eerste aanzegging, van wege „Gedep. Staten aan hen gedaan, de ondernomen, aange„vangen of voortgezette verveening dadelijk moeten staken, „en het reeds uitgegravene, verveende of uitgebaggerde „binnen een door dit kollegie te bepalen tijd wederom „digt maken, zijnde, bij gebreke van daaraan te voldoen, „Gedep. Staten bevoegd, zulks ten koste van den nalatige „te doen plaats hebben."

het door hem ingezonden voorstel omtrent de vermindering der boete, dat sedert 1 Sept. 1854 tot den 31 Dec. 1858 door het kantongeregt te Loenen 23 veroordeelende vonnissen in veenderijzaken zijn gewezen; van die 23 zijn er 18 afgedaan door dat de veroordeelden, waaronder welgestelde veenlieden, de subsidiaire gevangenisstraf ondergingen, slechts *één* veroordeelde heeft de volle boete en *één* de bij koninklijke beschikking verminderde boete betaald, terwijl drie veroordeelden door den koning de hun opgelegde straffen werden kwijtgescholden. Uit deze opgave blijkt alzoo, dat het betalen der boeten wegens veenderijovertredingen zeer zeldzaam plaats vindt. Spr. kan zich wel vereenigen met de voordragt om een minimum en maximum te stellen, maar vraagt of de komm. het zoo hoog noodig acht om bij dit art. hier van af te wijken.

De heer *Bastert*, zegt dat de komm. gemeend heeft, dat hier niet te moeten doen, omdat de zaak van zoodanig belang is, dat er noodzakelijk de hoogste boete op moet gesteld worden.

Zonder omvraag wordt hierop het 1e voorstel aangenomen, even als het 2e voorstel.

Voorstel no. 3. In art. 16, alinea 1, het getal *„vijf"* te veranderen in *„drie."*

De heer *v. d. Poll* heeft deze verandering voorgedragen, omdat het groote aantal zoo dikwijls bij ongesteldheid als anderszins belemmering gaf in de werkzaamheden.

Zonder omvraag wordt het voorstel hier opaangenomen.

De heer *Cordes* stelt alsnu namens de komm. voor, de prioriteit te geven aan het voorstel no. 9, aangezien dat voorstel alle volgende het meest beheerscht, en het zou kunnen gebeuren, dat thans voorstellen werden aangenomen, die het niet wenschelijk ware aan te nemen als no. 9 werd verworpen.

De heer *H. Verloren* zegt zich niet te kunnen vereenigen met de zienswijze door de komm. thans aangenomen, dat de waarborgpenningen slechts moeten strekken om o. a. de *administratie kosten* van het veenderij-bestuur te dekken, ten minste als men onder die kosten niets anders wil begrijpen dan hetgeen bij art. 15 al. 4 en art. 19 is vermeld. De bestemming der waarborg- of inlegpenningen was (ook reeds vroeger) geene andere dan deze, dat men, ofschoon het veenen in het algemeen verboden was, hier en daar dit toeliet, na voorafgaande zekerheid stelling waardoor, ook na de verveening, de eigenaar kon gedwongen worden om, behalve de lands- en polderlasten, ook te betalen alle kosten benoodigd voor het toezigt op de veenderijen, voor herstelling van hetgeen in strijd met oktrooijen of reglementen was geveend of verrigt, noodzakelijke veenwerken, enz. Deze uitgaven worden, zoowel in art. 17 als elders, met den kollektieven naam van ***veenderijlasten*** bestempeld. De duisterheid van dat woord ziet Spr. niet in. Het konsignatiefonds is daarvoor niet bestemd maar voor andere uitgaven, t. w. voor de latere droogmaking en enige exceptionele gevallen almede op het verveenen zelf geene betrekking hebbende, bij art. 17 vermeld, en dan nog slechts *als de gewone middelen ontoereikende zijn.* Die uitdrukking duidt dus aan dat er gewone middelen bestaan. Die moeten dus uit het waarborgfonds getrokken worden omdat er geene andere fondsen bestaan. Deze woorden stelt de komm. dan ook voor door te halen. Een bewijs alzoo dat zij wel degelijk het objekt, dat de waarborgpenningen moeten dekken, wil beperken, namelijk bloot tot de administratiekosten van het veenderij-bestuur, in stede van *alle* de uitgaven ter zake der veenderij, d. is. de veenderijlasten in het algemeen zoo als thans en ook vroeger, in alle geval sedert de invoering van het eerste reglement, in 1835, is voorgeschreven. Deze beperking is nadeelig. Zij zal aanleiding geven dat uitgaven, die ten laste van het waarborgfonds moesten komen, thans ten laste van het konsignatie-fonds zullen gebragt worden, dat daardoor spoedig uitgeput zal raken, waardoor het uitzigt op droogmaking, in strijd met het algemeen belang, zeer vermindert. Spr. meent alzoo, dat in voorstel no. 4 behalve de konsignatiekas ook de waarborgkas had moeten genoemd zijn, zoo als de komm. vroeger had voorgesteld. Spr. kan zich almede niet vereenigen met het 2. gedeelte van voorstel no. 9 inhoudende, dat, als er geene gelden of fondsen meer voorhanden zijn, de werken aan ringkaden, dijken of wegen als dan zullen komen ten laste van het waterschap waarin de veenderij is gelegen. Men is niet gewoon in reglementen reeds bij voorbaat te bepalen wat er moet gedaan worden als alle gelden verbruikt en er geene ikomsten meer voorhanden zijn, daar zoo iets gelukkig tot de zeldzaamheden behoort. Het tegenwoordige reglement voorziet daarin dan ook niet, evenmin als het vroegere ontwerp der komm. daarin voorzag, en het pleit niet zeer voor het aannemelijke der veranderingen door haar daarin sedert gebragt, dat zij ten gevolge dier wijzigingen, dezen desolaten toestand thans als zoo na ophanden schijnt te beschouwen, dat het geraden is daarin bij voorbaat te voorzien. Spr. meent echter dat dit te voorbarig is. Mogt deze of geene veenderij dat ongeval treffen, dan zullen de Staten tijd genoeg hebben alsdan voor iedere veenderij afzonderlijk te beslissen wat te doen staat. Eene algemeene regel daarvoor is niet noodig; die welke de komm. voorstelt kan bovendien in vele gevallen onbillijk zijn, en zou ook niet in dit reglement te huis behooren maar in het reglem. voor de waterschappen.

De heer *Cordes* zegt, dat de komm. naar aanleiding van het gesprokene door den heer *Verloren* hare motie van orde aldus wijzigt, dat no. 4, 5 en 9 gelijktijdig behandeld zullen worden, aangezien de diskussien over de daarbij behandelde punten moeijelijk uit elkander zullen kunnen gehouden worden, om vervolgens het voorstel no. 9 eerst in stemming te brengen.

De heer *v. d. Poll* meent, dat men art. 4 zeer goed eerst kan behandelen, daar dit slechts gewone omstandigheden en de andere buitengewone betreffen.

De heer *v. Bel* meent, dat in art. 4 slechts sprake is van eene bevoegdheid aan Gedep. St. te geven voor het geval, dat de veenderij-besturen nalatig zijn, hetgeen volstrekt niet met de volgende voorstellen zamenhangt.

De heer *Cordes* vestigt er de aandacht op, dat het voorstel no 4 afwijkt van dat door Gedep. St. gedaan, en wel in dier voege, dat het een beginsel geldt. Wierd nu no. 4 het eerst in behandeling gebragt en besloot men daarbij, dat de kosten zouden komen ten laste der konsignatie-kas, dan had men reeds het beginsel uitgemaakt, dat eerst in no. 9 gelegen is.

De heer *Ram* heeft geene bedenking tegen het voorstel der komm. maar vermeent, dat bij de behandeling van het voorstel no. 4 het beginsel even goed ter sprake wordt gebragt.

De heer *v. Bel* erkent de juistheid der laatste opmerking van den heer *Cordes.*

De motie van orde wordt alsnu met 29 stemmen tegen die der HH. *v. d. Poll* en *Vos* aangenomen, waarop de beraadslagingen over de nos. 4, 5 en 9 worden geopend

De heer *H. Verloren* zegt, dat de omstandigheid dat er steeds door de eigenaars renten zijn getrokken van de waarborgs-fondsen slechts kunnen bewijzen, dat de gezamenlijke lands- veenderij- en polderlasten minder hebben bedragen dan die renten, of wel dat men in de praktijk het voorschrift van de opvolgende veenreglementen van 1835, 1848 en 1852, waarin de bestemming van waarborg- en konsignatie fonds duidelijk is aangewezen, niet heeft nageleefd door uit laatst gemeld fonds te betalen hetgeen ten laste van het eerste moest komen. De vraag, hoe te handelen als de lands- polder- en veenderijlasten te zamen meer bedragen dan de renten, en welke lasten dan preferent zijn, is reeds door algemeene wetten geregeld, bepalende welke schulden bevoorregt zijn. De vraag kan zich trouwens bij iedere garantie voordoen die moet strekken om meer dan eene schuld te dekken. Het onderscheid tusschen waarborg- en konsignatiefonds is niet zoo zeer gelegen in de dispositie over de renten, als in het objekt dat die fondsen moeten dekken. Daarom moest er in 1835 toen men behalve voor de veenderijlasten ook sekuriteit voor de toekomstige droogmakerij wilde hebben, daarvoor een nieuw fonds oprigten, omdat dijken, kaden, wegen en droogmaken iets anders is dan verveenen, en het waarborgfonds alleen strekte voor uitgaven ter zake van, of betrekking hebbende op het verveenen.

De heer *Ram* vraagt wat de heer *Verloren* onder veenderij-lasten verstaat. Naar Spr.'s meening zouden door veenderijlasten verstaan moeten worden de schadeloosstellingen wegens het brengen van den bovengrond op de door het veenderijbestuur aangewezene plaatsen; welke verpligting tegen schadeloosstelling naar zijne meening eerst in 1848 is ingevoerd.

De heer *H. Verloren* zegt, dat *lasten* is het tegenovergestelde van *baten*, alzoo beteekent uitgaven en onkosten. Even als ***polderlasten*** alzoo uitduiden alle uitgaven en onkosten die het bestuur van den polder moet doen, beteekent ***veenderijlasten*** deze zelfde uitgaven voor eene veenderij. Daaruit volgt echter nog niet dat alles wat omtrent het ontslaan en innen van polderlasten is bepaald, ook *per se* geldig is voor veenderij-lasten.

De heer *v. d. Poll* meent dat men wel onderscheid moet maken tusschen de bestemming van waarborg- en konsignatiepenningen. De waarborgpenningen dagteekenen uit de vorige eeuw; in Zuid-Holland is er een aanvang mede gemaakt, ten gevolge dat in verscheidene polders de grondlasten niet betaald werden. Toen is eene verordening gemaakt dat er persoonlijke borgstelling moest worden gegeven voor grond- en polderlasten, doch dit bleek ongenoegzaam, waarop in 1702 de thans vigerende waterbrieven zijn daargesteld. De konsignatie-penningen dagteekenen eerst van 1835 en zijn ingevoerd, omdat men bezwaar zag om die uitgaven, die toch noodzakelijk waren in een polder en niet geregeld konden plaats vinden, van de waarborgpenningen te nemen. Nu is de vraag of men al de lasten, die het gevolg zijn van de veenderij, primitief zal nemen van de waarborgpenningen. Spr. gelooft, dat men dan zou afdwalen van de oorspronkelijke instelling, want daarvoor dienen de konsignatie-penningen. Daarom vindt Spr. het voorstel van den heer *Bastert* om de konsignatie-kas te stijven, zeer doelmatig. Maar nu vooraf te bepalen als die penningen verbruikt zullen zijn die lasten over te nemen in de administratie van den polder, daar ziet Spr. geen reden toe; komt het zoo ver, dan kan eene voordragt aan de Staten gedaan worden. Het ware bovendien onregtvaardig. Niet alle landen in den veenpolder hebben genot er van, er zijn verscheidene die nimmer kunnen verveend worden, en waarom nu die te belasten met zoodanige uitgaven?

De heer *Ram* zegt, dat de heer *Verloren* aan het woord veenderijlasten eene ruimere beteekenis geeft dan hij en de vroegere wetgevers. Gaat de beteekenis dat lid aangegeven op, dan meent Spr., dat de overige woorden overtollig zijn. Het zal Spr. aangenaam zijn het oordeel der komm. in deze te vernemen.

De heer *Cordes* deelt ten aanzien van sommige punten het gevoelen van den heer *Verloren*, maar kan daarentegen verscheidene andere, te wijdloopig om thans te behandelen, niet toegeven. Spr. zal zich dus slechts bepalen tot het voorstel der komm. Ten aanzien der reëele lasten heeft men tot dusverre gezegd dat daarvoor moesten worden aangesproken de renten der waarborgpenningen. Neen, zegt de meerderheid, maar er zijn meer landen nog in dien polder; de veenman heeft verpligting zonder belang, maar de houder van land dat nog aanwezig is — en er moge eene enkele uitzondering bestaan dat het niet verveend kan worden — belang zonder verpligting, als men den tot nu betreden weg blijft volgen. Spr. heeft met genoegen gezien, dat de komm. bijna woordelijk zijne beschouwingen te dien aanzien, en die hij voor twee jaren hier heeft uitgesproken herhaalt. Dat gevaar nu zal grootendeels worden afgewend, door, zoo als hij reeds heeft gezegd, hen in de kosten te doen dragen, die het voorregt genieten hun land te mogen verveenen; daarom heeft de komm. voorgesteld dat wanneer de konsignatie-penningen zijn geabsorbeerd, de kosten ten laste van den polder zullen komen.

De heer *Bastert* de bedenkingen der verschillende sprekers zamenvattende heeft tegen het stelsel der komm. hooren inbrengen dat het onjuist, onbillijk en voorbarig zou zijn. De heer *Verloren* heeft gezegd, dat de komm., schoon overtuigd, dat de werken tot keering van den veenplas in orde moeten worden gehouden, voorstelt de veenderij-lasten uit het reglement te ligten. Spr. meent te mogen verzekeren, dat die lasten in werkelijkheid niet bestaan, en op de rekeningen alleen worden uitgetrokken de administratiekosten, de onkosten voor het bestuur, de percenten voor den ontvanger en de belooning van den sekretaris. De heer *Verloren* zegt, dat het woord administratie vroeger eene andere beteekenis had, dan de komm. er aan hechtte en men onder dat woord de algemeene veenderijlasten zou kunnen begrijpen; Spr. kan een ander antecedent daar tegenover stellen, want de rekeningen van verschillende veenderijbesturen, worden jaarlijks aan gedep. Staten overgelegd, en wanneer nu onkosten voor het aanvoeren van specie worden gebragt op de konsignatie-penningen, en op de rekening der waarborgpenningen alleen administratie-kosten, gelooft Spr., dat dit hier wel in overweging genomen mag worden en de komm. een woord uit het reglement neemt, dat in de toepassing geen kracht en beteekenis heeft. Het stelsel der komm. berust op de eindelijke overname door het waterschap van zoodanige werken, wier onderhoudskosten niet meer uit het konsignatie-fonds kunnen worden gevonden. Dat stelsel waarborgt het maken der noodige werken, en dat niet later door de provincie gelden daarvoor moeten worden verleend. De komm. wenscht dat het tot verveening gekoncessioneerde waterschap in zijn eigen behoeften zal voorzien. Men heeft echter gevraagd, en dit is een tweede bedenking, of het billijk zal zijn landen in die lasten aan te slaan, welke niets met de veenderij te maken hebben. Spr. antwoordt daarop, dat de komm. doet opmerken dat art. 114 van het algemeen waterschaps-reglement aan de besturen geeft voor het maken van afzonderlijke werken een afzonderlijken omslag te heffen. Er is meer; dat reglement kent ook eene klassifikatie van landerijen, en men zou dus die, welke volstrekt niet kunnen verveend worden, kunnen uitzonderen, of in lagere klasse van waterschapslasten brengen. Tegenover het stelsel der komm. staat dat van belasting der waarborgpenningen; dat acht Spr. zeer onbillijk. Volgens de ordonnantie van 1716 zal worden uitgekeerd aan ieder houder van een waterbrief 2½ pCt.; ten gevolge der tiërcering wordt slechts 1¼ pCt. uitgedeeld, en als men dat nu slechts ontving van die vroeger ingeschreven som en men zou daarop nog willen verhalen de veenderij-lasten, dan gelooft Spr., dat de primitieve bestemming der waarborgpenningen namelijk de verzekering ook mede der landslasten illusoir zou worden gemaakt. De konsignatie-penningen daarentegen zijn later ingevoerd en zijn die welke men heeft willen bestemmen tot het onderhoud van die werken in den geest als de komm. voorstelt. Indien men nu in 1835 gemeend had, dat die waarborggelden daarvoor moesten dienen dan had men die even goed kunnen verhoogen. Dat heeft men niet gedaan, maar men heeft een nieuw fonds opgerigt, en dat wel om te zorgen, dat de veenplas binnen zijne behoorlijke grenzen gehouden wierd. Men heeft in de derde plaats het voorstel der komm. voorbarig genoemd en eene vergelijking gebruikt tusschen gemeente- en waterschapslasten en het onderwerp thans besproken wordende. Het onderscheid tusschen beide is echter zeer groot. Als een waterschap gelden noodig heeft tot het maken van werken, heeft het 't regt die om te slaan. Dat is echter bij de veenderijbesturen het geval niet. Zij quotiseren thans geene lasten en zullen het ook niet kunnen doen. Dus is het geheel iets anders of men zegt, men kan dien omslag later regelen, dan dat men het hier met de veenderijzaken later kan regelen. Spr. gelooft, dat als men aanneemt het voorstel der komm., om aan gedep. Staten de bevoegdheid te geven, om te zorgen voor het maken der werken zoo als bij voorstel 4 is bedoeld, ter beteugeling van den veenplas, de vergadering ook moet aanwijzen de middelen, en wat er bij het verbruikt zijn van die middelen zal behooren te geschieden.

(Vervolg morgen.)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.